

la mà de guido

LEORENÇ BALSACH
Música coral

Aquest disc conté la majoria d'obres per a cor que he compost des de l'any 1980 fins ara (novembre 2020) (exceptuant les harmonitzacions que he fet darrerament de cançons populars catalanes).

Es poden dividir en tres grups cronològics: hi ha una obra de 1980 (la més llarga), cinc peces escrites entre 1990 i 1991 i totes les altres són obres fetes des de 2015.

La majoria són gravacions realitzades per pistes: és a dir que diversos cantants (i en algunes peces, jo mateix) hem anat cantant les diverses veus independentment (bé una sola vegada, o bé sobreposant diverses preses per imitar millor a un cor) i llavors hem fet la mescla. No és que ho prefereixi així, tot i que queda força bé, sinó que moltes d'elles són obres difícils de cantar i de moment, almenys per mi, és difícil trobar un bon cor disposat a dedicar moltes hores al seu estudi i més ara amb la pandèmia. De tota manera, com dic, no em desagrada com queden d'aquesta manera i signo i m'agrada el resultat final. Les cantades per un cor real (el cor de cambra del Palau de la Música dirigit per Jordi Casas) són les cinc obres escrites entre 1990 i 1991, procedents d'un concert en directe.

Algunes porten lletra però altres estan cantades simplement amb vocals o algunes solfejant.

Entenc la meva música com paisatges sonors en els quals es van succeint sensacions difícilment explicables amb paraules, és a dir, colors i expressions sonores que es van transformant sense saber exactament perquè, però quan compon saps (dins teu) que unes notes poden succeir a unes altres i que altres possibilitats s'han de descartar per complet. En la meua música no hi sol haver-hi una estructuració prèvia global de l'obra sinó que vaig fent una excursió musical d'emocions i expressions sonores que et porten per un camí, però el camí hagués pogut ser un altre i tot això sense oblidar en molts moments les converses que es produeixen entre les veus que sembla vagin comentant el paisatge sonor.

Potser, per les obres escrites a partir de 2015, m'ha ajudat una teoria harmònica pròpia que he reflectit en el meu llibre "*Los fundamentos de las tensiones armónicas*" però només com una ajuda per veure quins poden ser els possibles passos, però moltes vegades simplement ha estat la prova

aleatòria d'acords en el piano per escollir quines petjades poden anar fent el camí. L'orella i la vida és sempre la que mana davant qualsevol teoria. Si hi ha un text previ també ajuda molt a fer els passos i a escollir les tensions i distensions.

Possiblement les obres més estructurals podrien ser les escrites entre 1990 i 1991, especialment els Tres palíndroms per a cor, compostos sobre palíndroms de Carles Maní i en els quals la música també és palindròmica, és a dir que, igual que la lletra, les notes són les mateixes llegint-les d'esquerra a dreta que de dreta a esquerra. La darrera de les tres (Ovni) també es podria considerar palindròmica verticalment, ja que va repetint obstinadament el palíndrom polifònicament baixant per semitons fins a arribar a l'octava inferior (per imitar l'efecte Doppler d'allunyament de l'ovni).

L'obra que vaig fer el 1980 –Música groga, per a la coral Belles Arts de Sabadell, on cantava– ja seguia l'estil d'explicar un conte abstracte musicalment, amb certa ironia, com les peces que feia en aquella època. La lletra la vaig posar posteriorment segons el que em suggeria la música, com també he fet en algunes obres posteriors.

La darrera peça del disc (Epitafi de Seikilos) pren com a base per a la composició la melodia trobada en una làpida prop d'Efes (Éfesos) i que es considera la melodia més antiga coneguda fins ara.

Espero poder traslladar part d'aquestes expressions musicals a l'oient tot sabent que, com sempre passa en l'art en general, cada oïdor farà la seva pròpia personal excursió sensorial.

Llorenç Balsach
Sabadell, novembre 2020

Este disco contiene la mayoría de obras para coro que he compuesto desde el año 1980 hasta ahora (noviembre 2020) (exceptuando las armonizaciones que he hecho de canciones populares catalanas).

Se pueden dividir en tres grupos cronológicos: hay una obra de 1980 (la más larga), cinco piezas escritas entre 1990 y 1991 y todas las demás son obras escritas a partir de 2015.

La mayoría son grabaciones realizadas por pistas: es decir que varios cantantes (y en algunas piezas, yo mismo) hemos ido cantando las diversas voces independientemente (bien una sola vez, o bien sobreponiendo varias tomas para imitar mejor a un coro) y después hemos hecho la mezcla. No es que lo prefiera así, aunque queda muy bien, sino que muchas de ellas son obras difíciles de cantar y de momento, al menos para mí, es difícil encontrar un buen coro dispuesto a dedicar muchas horas a su estudio y más ahora con la pandemia. De todos modos, como digo, no me desagrada como quedan de esta manera y firmo y me gusta el resultado final. Las cantadas por un coro real (el Cor

de Cambra del Palau de la Música dirigido por Jordi Casas) son las cinco escritas entre 1990 y 1991, procedentes de un concierto en directo.

Algunas llevan letra pero otras están cantadas simplemente con vocales o algunas solfeando.

Entiendo mi música como paisajes sonoros en los que se van sucediendo sensaciones difícilmente explicables con palabras, es decir, colores y expresiones sonoras que se van transformando sin saber exactamente por qué, pero cuando compones sabes (dentro de ti) que unas notas pueden suceder a unas otras y que otras posibilidades deben descartarse por completo. En mi música no suele haber una estructuración previa global de la obra sino que se puede considerar como una excursión musical de emociones y expresiones sonoras que te llevan por un camino, pero el camino hubiera podido ser otro y todo ello sin olvidar en muchos momentos las conversaciones que se producen entre las voces que parece vayan comentando el paisaje sonoro.

Quizás, en las obras escritas a partir de 2015, me he ayudado de una teoría

armónica propia que está reflejada en mi libro “Los fundamentos de las tensiones armónicas” pero sólo como una ayuda para ver cuáles pueden ser los posibles pasos; muchas veces simplemente han sido las pruebas aleatorias de acordes en el piano las que han dejado las huellas para ir haciendo el camino. El oído y la vida es siempre la que manda ante cualquier teoría. Si hay un texto previo también ayuda mucho a caminar y a escoger las tensiones y distensiones.

Posiblemente las obras más estructurales podrían ser las escritas entre 1990 y 1991, especialmente los *Tres palíndroms per a cor*, compuestos sobre palíndromos de Carles Maní y en los que la música también es palindrómica, es decir que, al igual que la letra, las notas son las mismas leyéndolas de izquierda a derecha que de derecha a izquierda. La tercera de ellas (Ovni) también se podría considerar palindrómica verticalmente, ya que va repitiendo obstinadamente el palíndromo polifónicamente bajando por semitonos hasta llegar a la octava inferior (para imitar el efecto Doppler de alejamiento del ovni).

La obra que hice en 1980 –*Música groga*, para la coral Bellas Arts de Sabadell, donde

cantaba– ya seguía el estilo de contar un cuento abstracto musicalmente, con cierta ironía, como las piezas que hacía en aquella época. La letra la puse posteriormente según lo que la música me sugería, como también he hecho en algunas obras posteriores.

La última pieza del disco (*Epitafi de Seikilos*) toma como base para la composición la melodía encontrada en una lápida cerca de Éfeso, que es considerada la melodía más antigua conocida hasta la fecha.

Espero poder trasladar parte de estas expresiones musicales al oyente a sabiendas de que, como siempre ocurre con el arte en general, cada oyente hará su propia personal excursión sensorial.

Llorenç Balsach
Sabadell, Noviembre 2020

This album contains most of the choir works that I have composed since 1980 until now (November 2020) (except for the harmonizations I have made of popular Catalan songs).

They can be divided into three chronological groups: there is one work from 1980 (the longest), five pieces written between 1990 and 1991 and all the others are works written since 2015 onwards.

Most of them are recordings made by tracks: that is, several singers (and in some pieces, myself) have been singing the different voices independently (either just once, or overlapping several takes to better imitate a choir) and then we have done the mix. It's not that I prefer it that way, although it looks very good, but many of them are difficult works to sing and at the moment, at least for me, it is difficult to find a good choir willing to dedicate many hours to their study and more now with the pandemic. Anyway, as I say, I don't dislike how they look this way and I sign and I like the end result. Those sung by a real choir (the Cor de Cambra of the Palau

de la Música conducted by Jordi Casas) are the five written between 1990 and 1991, coming from a live concert.

Some pieces have lyrics but others are sung simply with vowels or some singing the name of the notes.

I understand my music as sound landscapes with successive sensations which are difficult to explain with words, that is, colors and sound expressions that are transformed without knowing exactly why, but when you compose you know (within yourself) that some notes can follow to some others and that other possibilities should be completely ruled out. In my music there is usually no prior global structuring of the work but it can be considered as a musical excursion of emotions and sound expressions that take you along a path, but the path could have been another and all this without forgetting in many moments the conversations that occur between voices that seem to be commenting on the sound landscape.

In the works written since 2015, sometimes I have helped myself with a harmonic theory of my own that is reflected in my book "*Los fundamentos de las*

tensiones armónicas” but only as an aid to see what the possible steps may be; many times it has simply been the random chord tests on the piano that have left the footprints to go along the way. The ear and life is always the one that commands any theory. If there is a previous text, it also helps a lot to walk and to choose the tensions and relaxions.

Possibly the most structural works could be those written between 1990 and 1991, especially the *Tres palíndroms per a cor*, composed on palindromes by Carles Maní and in which the music is also palindromic, that is to say that, like the lyrics, the notes they are the same reading from left to right as from right to left. The third of them (*Ovni*)(UFO) could also be considered vertically palindromic, since it stubbornly repeats the palindrome polyphonically, descending by semitones until it reaches the lower octave (to imitate the Doppler effect of the UFO moving away).

The work I did in 1980 –*Música groga*, for the Bellas Arts choir in Sabadell, where I sang– already followed the style of telling an abstract tale musically, with a certain irony, like the pieces I was doing at that

time. I put the lyrics later according to what the music suggested to me, as I have also done in some later works.

The last piece on the record (*Epitafi de Seikilos*) takes as the basis for the composition the melody found on a tombstone near Ephesus, which is considered the oldest known melody to date.

I hope that I can convey some of these musical expressions to the listener knowing that, as is always the case with art in general, each listener will take their own personal sensory excursion.

Llorenç Balsach
Sabadell, November 2020

[2] **Dau** (Llorenç Balsach)

Dau màgic,
 dia blau marcit
 el sol, tan sol
 la sort esguarda
 tou cel, tou vel
 dia blau marcit
 el sol, tan sol.
 De sobte cau la nit
 tou tel.
 Dau màgic, dau fantasiós
 tou cel, tou vel, tou tel
 dau, tan sol, tou vel.

[3] **A la cala** (Llorenç Balsach)

Abraça
 el sol ixent,
 escalfa
 el cor batent.
 Esguarda
 el mar rogenic,
 escolta
 la pau de l'ona lliscant
 sobre el peu sorrenc.

[4] **Osculetur me** (del 'Càntic dels càntics')

*Osculetur me osculo oris sui,
 quia meliora sunt ubera vino.
 Fragantia unguentis optimis.
 Oleum effusum nomen tuum.
 Nigra sum, sed formosa, filiae Jerusalem
 sicut tabernacula Cedar,
 sicut pelles Salomonis
 Nolite me considerare quod fusca sim,
 quia decoloravit me sol.
 Osculetur me osculo oris sui,
 quia meliora sunt ubera vino.
 (traducció al llatí)*

Que m'ompli de petons la teva boca,
 que els teus amors són més dolços que el
 vi.
 Quin perfum més suau els teus unguents,
 un bàlsam que s'escampa és el teu nom.
 Sóc negra i sóc bonica, noies de Jerusalem!
 Com les tendes del desert de Quedar,
 com les cortines de les tendes de Salomó.
 No em mireu malament, que sóc tan negra
 perquè el sol m'ha embrunit.

Que m'ompli de petons la teva boca,
que els teus amors són més dolços que el
vi.

*(traducció de l'hebreu de Narcís
Comadira i Joan Ferrer)*

[5] **Cara cosa** (Joan Escrivà (segle XV))

Ella és cara cosa,
gentil com rosa,
mes no reposa
lo mal que nos don
Fa'm esperar,
no em vol parlar,
oblidar mai no porem.
Tal la volem.

[7] **Cama vestida** (Josep Palau i Fabre)

La seda, vora teu,
m'esquinça el brot dels dits,
que s'obren, deixondits,
per adorar llur déu.

[8] **El primer amor** (Josep Palau i Fabre)

Estic enamorat del meu amor primer.
Els ulls, fidels al cor, flors d'ella hi han
brunyit.

Les pluges dels hiverns m'han dut a aquell
recer
que és, en l'esclat del cel, un bell racó de
nit.

[12] **Llum** (Llorenç Balsach)

Dolçor, dolçor del so misteriós.
Cap a on va l'ona del so?
Dolçor dissonant.
De llum el cant n'és ple,
Bella harmonia, lleu harmonia, suau
harmonia.
L'acord és breu, bressoladament.
Dolçor, dolçor del so misteriós.
Cap a on va l'ona del so dissonant?
Cant de neu: pluja de flocs.
La veu del mar: ones de so.
De llum el cant n'és ple;
misteriós, cap a on va el so?

[14] **Duo ubera tua** (del 'Càntic dels
càntics')

*Duo ubera tua sicut duo hinuli gemeli
capreae*

(Els teus dos pits són com dos joves
cervatells bessons)

[16] **Argentina** (palíndrom de Carles Maní)

Argentina, la lluna anul·la la nit negra.

[17] **Telegrama** (palíndrom de Carles Maní)

Ara Sara ven pots STOP Isaura —la nora ase— va dir àrida: Ves Aaron a la rua si pots STOP Nevarà. Sara.

[18] **Ovni** (palíndrom de Carles Maní)

Ara l'ovni, ruta a Turín, volarà.

[21] **Olis d'Olímpia** (fragment de 'Hac de silencis' de Joaquim Sala Sanahuja)

...rauquen granotes brillants i és de dia i és de dia estanys plorosos rèptils entre l'ambre de l'aire estanys de pins negres tasses de cafè-coure hi havia olis d'Olímpia Astharot dona'ns la trampa la trampa Astharot i la teva galta passeu a veure granotes raucant la trampa brillant arbre encès fomal de xiscles malastrucs i els olis d'Olímpia al fons la cova al fons...

[22] **Música groga** (Llorenç Balsach*)

L'afrós finestral. S'obriria. S'obre: L'esglai!. Fuig, fuig, fuig!. Els bruts ocells com si fossin paper van fugint, carrer avall fins el bar, tot reposa dins el bar.

Contemplem-ho. Els ocells de paper van fugint del bar. L'aire llepa el vidre, cor dins d'un coixí. Contemplem-ho.

Plou calent, creix el vent espiral. Ploro. Un glop de veri(tat).

L'afrós finestral. S'obriria. S'obre.

Ficció actueu! Ara actuarà: Ocells com si fossin papers van volant, cauen, no els recullis, no!, pugen, baixen, com si fossin paper. No arribaran al bar. El glòbul és com plom, llenega fins el fons del cor sol.

Blau, és blau.... Tot reposa. Ves-hi, carrer avall fins al bar.

Tot reposa dins el bar. Dolces acaballes, balles, balles marejat.

**L'inici del text juntament amb Joaquim Sala Sanahuja*

[23] **Epitafi de Seikilos** (Anònim, entre el 200 aC i el 100 dC).

Enlluerna mentre visquis
i no t'afligeixis per res
perquè la vida és curta
i el temps et furta els anhels.

(traducció del grec)

LLORENÇ BALSACH: Música coral (1980-2020)

1	Recordes? (estudi coral núm. 5), per a cor mixt [2019]	4'49
2	Dau, per a cor femení o veus blanques [2016]	4'03
3	A la cala, per a cor mixt [2017]	2'21
4	Osculetur me, per a cor femení o veus blanques [2017]	3'26
5	Cara cosa, per a cor mixt [1991]	2'59
6	Imatges (estudi coral núm. 2), per a cor mixt [2018]	4'04
	Dos epigrames daurats, per a cor mixt [2017]	
7	Cama vestida	1'25
8	El primer amor	1'35
9	Més enllà (estudi coral núm. 6), per a cor femení o veus blanques [2020]	4'31
10	Allunyaments (estudi coral núm. 4), per a cor mixt [2019]	3'11
11	Sopra Altenbai (estudi coral núm. 1), per a cor mixt [2017]	4'06
12	Llum, per a cor mixt [2016]	4'08
13	Sonàncies, per a cor femení o veus blanques [2017]	3'40
14	Duo ubera tua, per a cor mixt [2018]	3'01
15	Paisatge amb tritons (estudi coral núm. 7), per a cor mixt [2020]	2'42
	Tres palíndroms per a cor [1990]	
16	Argentina	2'27
17	Telegrama	2'45
18	Ovni	1'26
19	Somni (estudi coral núm. 3), per a cor mixt [2018]	4'15
20	Blaus sense paraules, per a cor mixt [2015]	3'52
21	Olis d'Olimpia, per a cor mixt [1991]	3'51
22	Música groga, per a cor mixt [1980]	6'57
23	Epítafi de Seikilos, per a cor femení [2019]	1'57
		78'25

Matthew Curtis (1,2,4,6, 13, 15, 19)

Laia Prat (3, 10, 11, 14, 22, 23)

Montserrat Bertral (7, 8)

Sarah Brailey (9)

Elisendà Durà (12, 20)

Laura Bundó (20)

Llorenç Balsach (3, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 22)

Cor de Cambra del Palau de la Música (dir: Jordi Casas) (5, 16, 17, 18, 21)